

Malo smo pohiteli in pred vami je druga številka NAŠ AERO. Kaj boste lahko brali v njej? Praznujemo dve pomembni obletnici, s katerima ste verjetno že vsi seznanjeni: 40. obletnica ustanovitve KPS in 40. obletnica prihoda tov. TITA na čelo KPJ. Zato lahko zasledite na 2. strani foto zapis o tov. TITU, na 3. strani pa članek, ki vas bo popeljal štirideset in več let nazaj v zgodovino. Preberete si še lahko o letu varstva okolja, o težavah poslovalnice Beograd, malo anketo. Tokrat imamo zopet križanko in zabavno zadnjo stran.

Želimo vam obilo zabave in pestrega branja!

Uredniški odbor

S Titovim imenom je zaznamovano eno najbolj dramatičnih in gotovo najslavnejših obdobij v zgodovini naših narodov, obdobje, v katerem so si pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije z revolucionarnim bojem v surovih razmerah druge svetovne vojne priborili zmago nad premočnimi tujimi osvajalci ter domačimi mračnimi in kontra-revolucionarnimi silami in vzeli usodo v lastne roke ter stopili na pot svobodnega in neodvisnega življenja, gradeč in braneč svojo enotno in bratsko mnogonacionalno samoupravno socialistično skupnost — Jugoslavijo.

Tito je simbol in sinonim tega obdobja, vseh naših zmag in našega odpora — simbol revolucionarnosti, moči in hladnokrvnosti v težavah, celo v na videz brezizhodnih položajih; simbol neomahljivosti in zbranosti pred pritiski, naj so bili še tako nevarni in naj so prihajali od kogarkoli; simbol humanosti, modrosti in treznosti v zmagah; simbol naše države. In ne samo naše države in naših narodov. Njegovo ime se je preneslo tudi čez meje Jugoslavije, na vse kontinente sveta, povsod tja, kjer se je bil in se bije boj za človeško dostojanstvo, za nacionalni, družbeni in človeški obstoj.

Josip Broz-Tito je vse svoje življenje odkar je stopil v socialistično gibanje in postal revolucionar-marksist, vso svojo osebnost nesebično tkal v neštete bitke delavskega razreda in vseh delovnih ljudi naše države, v graditev in preroditev komunistične partije Jugoslavije, ki jo je, potem ko je prišel na njeno čelo, usposobil za voditeljico naših narodov v osvobodilni vojni in revoluciji ter v graditvi naše samoupravne socialistične družbe.

Od svojega prihoda na čelo naše Partije, je kot borec — revolucionar — z neomahljivostjo v rušenju sveta izkoriščanja, zatiranja, podrejenosti in vsakršnih krivic, a za mir, za bratstvo narodov, za nov in bolj human jutrišnji dan — del vseh nas, del naše preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Njegov celotni lik komunista, ideologa in voditelja osvobodilnega in proletarskega gibanja naših narodov je z zlatimi črkami vpisan v zgodovino naših narodov.

Ljudstvo, delovni človek, delavski razred — to so viri Titovih akcij, Titove misli. To so njegovi »kabineti«, »instituti«. Kot revolucionar-marksist je dojel smotre boja delavskega razreda in delovnih ljudi ter sam postal izjemni soustvarjalec ene najslavnejših revolucij v zgodovini človeške družbe, ena od osebnosti, ki zares delajo zgodovino ne s ponavljanjem tistega, kar je in kar je že bilo, marveč z graditvijo novega, še nevidnega, nedoživeljenega. Toda to je po-

stal, ker je dojel, da se pogoji za revolucionarna dejanja ne ustvarjajo sami po sebi, mimo zavestne aktivnosti ljudi, marveč da jih v skladu z objektivnimi težnjami družbenih gibanj ustvarja revolucionarna aktivnost zavestnih subjektivnih sil. S povezovanjem objektivnih faktorjev in okoliščin z revolucionarno opredelitvijo in komunistično ideologijo subjektivnih sil se je gradila pot prihodnosti jugoslovanskih narodov. Tako je nastajala linija komunistične partije s Titom na čelu leta 1937, pa 1941, pa 1948 in tudi leta 1950 in 1971. Zato tudi tisto REVOLUCIONARNO jugoslovansko, čeprav odprto do vseh izkušenj, nikoli ni bilo suženj dogmam, receptom in avtoritetam...

(Besede tov. Staneta Dolanca)

TITO MED NAMI

Črnogorske žene pri Maršalu Titu (1945)

Na obisku v tovarni »Titan« v Kamniku (1952)

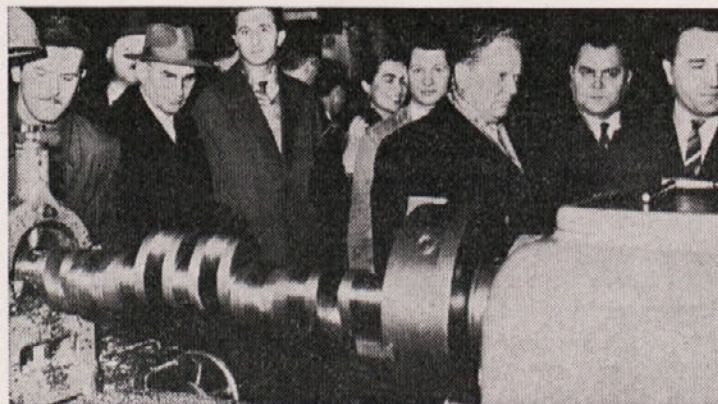
Z delavci livarne v Kikindi (1969)

Tito v kozaraškem kolu na Kamenici (1951)

Na ohridskih ulicah (1957)

V Famosu, Sarajevo (1961)

40. obletnica ustanovitve KPS

Letos praznujemo pomemben jubilej, 40. obletnico ustanovitve KPS na Čebinah, majhnem kraju nad Trbovljami in Zagorjem.

Če si hočemo osvetliti pravi pomen tega zgodovinskega dogodka, je potrebno, da se ozremo še dlje nazaj, v čas po prvi svetovni vojni, ki je izredno razgibal delavske množice. Ob rob imperialističnih sil se je rodila velika socialistična država. V Moskvi je bila pod Lenjinovim vodstvom ustanovljena III. komunistična internacionala, ki je zbrala in združila v svojih vrstah skoraj vse evropske partije.

— In kakšen je bil položaj v Jugoslaviji?

Leto 1919 je bilo leto revolucionarnega vrenja po vsem svetu, tudi v Jugoslaviji, kjer so se razvneli močni socialni boji. Povzročile pa so jih nemogoče gospodarske razmere v deželi, brezposelnost, dragnja, pomanjkanje, kritične politične razmere, saj je domača buržoazija vse bolj omejevala pridobljeno svobodo.

Leto 1919 je bila v Beogradu ustanovljena komunistična partija Jugoslavije. Že naslednje leto je bila v Sloveniji ustanovljena komunistična stranka Slovenije, kjer se je združilo slovensko delavstvo z vsem delavstvom Jugoslavije. Prvi, ki so bili odločilni in množični podporniki te stran-

Značilnosti tistega obdobja, ki pa ne veljajo le za »rdeče revirje« (kakor so jih po praviči menovali), ampak za vso Slovenijo in Jugoslavijo, so bile izredno slabe delovne razmere v tovarnah, zlasti pa v rudnikih, revščina, preganjanje vseh naprednih ljudi, brezposelnost, kapitalizem je z vsemi močmi skušal krotiti delavske množice in pregnati vse napredne in revolucionarne ideje. Nasprotno pa komunisti niso odstopili od svoje borbe. Skušali so v svojih vrstah aktivirati čim večje množice, čeprav so se kmalu morali preseliti v ilegalo in so bili neprestano tarča pregonov. Mnoge med njimi so zaprli. Toda Maribor Bileća, Lepoglav... so postali visoka šola življenja in borbe za socializem in lepše življenje, za borbo proti fašizmu, ki je prav v tem času zanesljivo stopil na pot uničevanja.

Pomembna v tem obdobju je pokrajinska konferenca 1934 na gradu Goričane in IV. državna konferenca v Ljubljani, kjer je bil sprejet sklep, da naj se v KPJ ustanovi nacionalne komunistične partije.

To je dalo povod, da so se začele priprave na ustanovni kongres KPS, ki je bil v noči med 17. in 18. aprilom 1937 na Čebinah. Priprave je vodil Edvard Kardelj, ki se je v februarju vrnil v domovino. Same

kongresom in po njem ni bil aretiran noben izmed delegatov. Na kongresu so bile zastopane partijske organizacije Ljubljane, Trbovelj, Jesenic, Kranja, Savinjske doline in Bele krajine. Zbrali so se: Franc LESKOSEK (izvoljen na Čebinah za sekretarja CK KPS), Miha MARINKO, Franc FARCNIK, Franc SALAMON, Lojze HOHKRAUT, Edvard KARDELJ, Pepca MAČEK, Vencelj PERKO, Janez MARENČIČ, Ignac TRATAR, Ivan TOMINC, Albin VIPOTNIK, Franc FARCNIK, Jože BUTINAR.

Na kongresu pa so delegati razpravljali o politični aktivnosti slovenskih komunistov, analizirali položaj slovenskega naroda v mednarodnem gibanju in predvideli fašistično nevarnost, ki preti jugoslovanskim narodom. Zavedali so se odgovornosti za usodo slovenskega naroda, zato je kongres sprejel odločilne programske zasnove in sklepe za delo vseh komunistov in vseh demokratičnih sil slovenskega naroda.

Na meni, na mojih plečih, na plečih delavca — proletarca leži bodočnost slovenskega naroda — proletarca!

V MANIFESTU DELAVCEM, DELOVNEMU LJUDSTVU, SLOVENCEM, je kongres podal naslednje poglavitne ugotovitve, perspektive in naloge:

— slovenski narod je v nevarnosti, kakršna mu še ni nikdar grozila;

— fašistične države mu pretijo z razkosanjem, z uničenjem;

— pred to nevarnostjo mu reakcionarna, monarhistična Jugoslavija ne daje nobene zaščite;

— zato je potrebna kolektivna obramba vseh ogroženih narodov;

— zato mora Jugoslavija postati demokratična dežela, urejena kot zvezna država svobodnih, bratskih narodov;

— zato je treba sklicati konstituantno (ustavodajno skupščino);

— slovenski narod naj dobi svoj lastni, demokratično izvoljeni parlament;

— slovenski narod se ne more odpovedati svojemu staremu cilju — zedinjenju Slovencev in svobodni Sloveniji;

— naj živi sloga slovenskega ljudstva!

Kongres je sklenil, da je treba linijo kongresa konkretizirati na prihodnjih okrajnih konferencah, ki so morale biti v naslednjih treh mesecih. Prav tako je morala biti v tem času tudi ena partijska konferenca, izvoljen je bil centralni komite KPS.

Od ustanovnega kongresa do danes je KPS, tako kot KPJ, prehodila dolgo in težko pot. V KPS je bilo zgodaj razčišče- no nacionalno vprašanje, prav po zaslugi Edvarda Kardelja. KPS je zavzela področje širokega delovanja. Začelo se je oblikovati osnovno jedro OF, ki se je povežalo in strnilo 27. aprila 1941. leta. Danes ni nobenega dvoma, da ne bi nobena partija zdržala takega pritiska, kot ga je KPJ. Ravno to pa nas zavezuje, da gremo naprej po poti socializma in samoupravljanja.

Miha MARINKO — udeleženec ustanovnega kongresa:

Rojen leta 1900, rudar iz Trbovelj. Član CK KPJ od leta 1934. Na kongresu na Čebinah je bil izvoljen za člana CK KPS. Narodni heroj.

Na Čebinah, kjer smo imeli uredniki tovarniških glasil srečanje, je tovariš Miha Marinko povedal tudi naslednje:

»Meni je pripadla neposredna organizacija sestanka. S Kardeljem sva se poznala že od leta 1933. Jaz sem bil tu domačin, pred konferenco v Goričanih sem bil sicer aretiran, kasneje pa konfiniran v Trbovljah. Zaradi organizacije sestankov, ki smo jih tu imeli in so morali biti strogo illegalni, sem dobro poznal vse hribe nad Trbovljami, saj smo se pred žandarji morali skrivati, zlasti pri tistih, ki jih žandarmerija ni poznala. Tako smo za ustanovni kongres izbrali Čebine...«

Janja Završnik

Barličeva domačija na Čebinah — kraj ustanovnega kongresa

ke, so bili železničarji in rudarji. Obdobje med obema vojnama, od 1920. leta, je bilo v rudarskih krajih tesno povezano z bojem komunistične partije za socializem. Prav v revirjih je vznikla »trboveljska komuna«, prišlo je do največje rudarske stavke, odbit je bil fašistični nastop orjunašev (oblika slovenskih fašistov), rudarji so zasedli rove in izvedli pretresljivo gladovno stavko, zasavska mladina je pokazala veliko borbenost, rudarske žene pa so aktivno posegle v družbena dogajanja.

priprave na ustanovni kongres so trajale dve leti.

Tovariš Kardelj je poveril tehnično organizacijo sestanka za ustanovni kongres okrožnemu komiteju Trbovlje, Miha Marinko pa je moral poiskati varen kraj na svojem terenu (okolica Trbovelj), vse je moral organizirati za sprejem vseh delegatov. Za kraj ustanovnega kongresa je bila izbrana cerkva na Čebinovem, kjer je bil ključar komunist Barlič. Kar se konspiracije tiče, je bil kongres izredno dobro pripravljen, saj pred

»Tovariši iz Ljubljane so bili večkrat zelo jezni, ker smo jih gnali po teh hribih«

DIREKTORJEVA BESEDA

Preteklo I. četrtletje karakterizira izredna gospodarska aktivnost predvsem na ugotavljanju (ne)uspešnosti poslovanja v letu 1976. Število gospodarskih organizacij, ki so poslovale z izgubo je zaskrbljujoče veliko in se bolj kot kdaj koli prej s polno vestnostjo pristopa k analizi vzrokov oz. sanaciji, kjer je to nujno. V akcijo naj bi se vključili vsi delovni kolektivi tudi tam, kjer je poslovanje bilo uspešno, ker se ugotavlja splošni padec v produktivni sposobnosti gospodarstva. Zato naj bi problematika efikasnega gospodarjenja, proučitev proizvodne orientacije in poslovne politike ter ugotovitev stabilizacijskih programov, bile poglobitve teme v vseh delovnih organizacijah. Svoječasno smo že omenili, da stabilizacijska aktivnost ni enkratna akcija, da je to kontinuirano delo in nam naj sprejeti programi zagotovijo boljše rezultate v poslovanju, hitrejšo rast dohodka na osnovah kvalitetnejšega dela, hitrejšega dogovarjanja in sporazuma med vsemi objekti v poslovanju z vključevanjem novih pogojev združevanja dela in uveljavljanja dohodkovnih odnosov. Uspešna realizacija navedenih nalog je vezana tudi na modernizacijo kapacitet, oz. nove investicijske naložbe v razširitev proizvodnih zmogljivosti v dejavnosti, ki so usklajene s povpraševanjem

njem tržišča. Pri tem ne smemo pozabiti na vedno večji pomen inozemskega trga, ker nam samo povečani obseg izvoza zagotavlja večje možnosti za koriščenje deviznih sredstev nujno potrebnih za uvoz reprodukcijskega materiala in surovin.

Analiza koriščenja kapacitet industrije v Jugoslaviji kaže, da kapacitete niso zadovoljivo koriščene. Presenečajo podatki, da v nekaterih dejavnostih dosegajo samo 50 % ter v industriji kot celoti ni izkoriščeno več kot 20 % obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Prav te ugotovitve kažejo, kje je iskati prave rešitve. Povečevanje plasmata, redna preskrba s surovinami in energijo, smiselne naložbe in skrbno finančno spremljanje vseh sprememb v gospodarskem razvoju, je nekaj pomembnih dejavnikov. Pogosto se pozablja na nespoštovanje prevzetih obveznosti s pogodbami in samoupravnimi sporazumi med gospodarskimi organizacijami, ki lahko veliko vplivajo na povečanje boljšega poslovanja.

Vse te ugotovitve kažejo, da se večja produktivnost in boljša gospodarnost lahko dosežeta z večjo osebno odgovornostjo in delovno disciplino vseh zaposlenih, vsakega posameznika od delavca na vodilnem delovnem mestu do delavca v neposredni proizvodnji.

Poslovni rezultati naše delovne organizacije v letu 1976 so zadovoljivi. Plan za letošnje leto je zahteven in nam nalaga veliko odgovornega dela. Uspešno smo opravili prvo večjo nalogo na področju investicijske dejavnosti. Naš stabilizacijski program nakučuje, kako bi zagotovili uspešno delo predvsem v smislu povečanja efikasnosti gospodarjenja: hitro prilagajanje tržišču, nova proizvodnja in intenzivno izvajanje ZZZ preko uvajanja dohodkovnih odnosov je nekaj pomembnih nalog, ki so pred nami.

Milan Zupančič, dipl. ing.

Prav gotovo se je kdo izmed novatorjev posmehnil sam pri sebi, ko je prebral v zadnji številki Našega Aera članek o inovacijah, češ, raje dajte konkretne rezultate.

No, tokrat vam lahko posredujemo nekaj konkretnjšega. Za to, kako se rešujejo predlogi novatorjev, kakšni so konkretni rezultati, se je začela zanimati tudi samoupravna delavska kontrola. Že na svoji prvi seji v letu 1977 so tej problematiki posvetili večino časa in za reševanje inovacij zadolžili razvojno-tehnični sektor, ki je moral SDK (samoupravni delavski kontrolni) posredovati spisek vseh inovacijskih predlogov od leta 1975 dalje. Žal ta sektor tega ni storil do zastavljenega roka. Ob posredovanju ostre kritike, ker se odgovorni niso zavedali svoje dolžnosti je samoupravna delavska kontrola obljubila, da bo nadaljevala

INOVACIJE

s sankcijami, če ne bo prejela poročila do ponovno zastavljenega roka. Ker iz poročila, ki je tokrat prispelo pravočasno, ni bila razvidno, koliko je bilo inovacijskih predlogov rešenih, so na zadnji seji letos zadolžili predsednike komisij SDK in ing. Jelko Novak, predsednika komisije za razvoj ter SDK Aera, da skupno pregledajo in razčlenijo to poročilo.

Tako so prišli do naslednjih ugotovitev:

16 predlogov je zaključenih z nagradami.

43 predlogov je rešenih kot koristen predlog, od tega jih je 16 zavrnjenih.

7 je najnovejših (iz leta 1977) in so v postopku reševanja.

7 pa je nerešenih in komisija SDK bo pregledala, zakaj niso rešeni in kdo je odgovoren, da jih niso rešili.

Upajmo, da bo sedaj pot reševanja inovacijskih predlogov krajša in učinkovitejša.

Prav pa je, da si tokrat ogledamo, kateri so novatorji v Aeru.

Poimensko bom naštel tiste, ki so jim sprejeli dva ali več predlogov. To so: Slavko Ferlež, Anton Ferlež, Alojz Urh, Jože Randl, Anton Pinter, Mirko Babovič.

Zapisala

Janja Završnik

PRAZNOVANJE

40. obletnice prihoda tov. Tita na čelo partije tudi v AERU.

OZK AERO se pridružuje praznovanju 40. obletnice prihoda tov. Tita na čelo partije Jugoslavije z različnimi prireditvami. Program prireditev je naslednji:

APRIL:

2 predavanji:

1. o ustanovnem kongresu KPS
2. 40 let vodstva tov. Tita ZKJ.

MAJ:

— politična šola v začetku maja bo organizirana za člane ZK, ki politične šole še niso obiskovali in za kandidate za sprejem v ZK;

— za člane ZK bodo organizirani ogledi razstav v Muzeju revolucije in Likovnem salonu;

— razširjena svečana seja s podelitvijo knjižic novim članom ZK;

— svečana seja bo verjetno 20. maja 1977, nanjo bodo povabljeni tudi upokojeni člani ZK, aktiv borcev, predstavniki mladincev in sindikata AERA.

Organizacijski odbor

**VSEM DELOVNIM LJUDEM AERA
ISKRENO ČESTITAMO OB PRAZNIKU
DELA – 1. MAJU**

**Družbenopolitične
organizacije**

Računalniška problematika

Računalniška obdelava podatkov se je v Aeru začela novembra 1969. leta. Instaliran lasten sistem IBM 360/20 16 K spada med male računalnike, ki ima priključeni še dve pomnilni enoti (DISKI), kapacitete 5,4 mio BY, vhodno izhodno kartično enoto in printer.

Kapacitet sistema ni mogoče povečati, možno pa je nanj priključiti še 4 tračne enote za shranjevanje podatkov. Delo prek tračnih enot je sicer primerno za sekvencialne (zaporedne) obdelave, ni pa racionalno za obdelave z direktnim pristopom, zato tudi tračnih enot pri nas nismo instalirali.

Idealno izkoriščanje kapacitete računalniškega sistema smo v letu 1976 že prekoračili za 27 %. V eni izmeni smo obratovali 76 dni, v dveh izmenah 87 dni in v treh izmenah 178 dni. Pripominjam, da je delo v treh izmenah v svetu in doma običajno le v izjemnih primerih na kratke rok. Zaradi velike obremenjenosti računalnika prihaja vedno gosteje do težjih in daljših zastojev, ki povzročajo izpade obveznih dnevnih obdelav. Posledice se že kažejo celo v nerednosti naših dobav kupcem. Primanjkuje nam tudi testirnega časa, ki ga sicer z dobro voljo programerjev rešujemo z gubljenim delovnim časom v prostih sobotah, včasih celo ponoči (primer: reorganizacija OD, saldakonti itd.).

Sistem je v uporabi že osmo leto, zato moramo v bodoče računati na še večje težave z okvarami, zlasti mehanskih delov računalnika. Vse obstoječe obdelave so časovno vezane na prvo polovico meseca, v kateri se že sedaj stalno srečujemo s velikimi težavami, po vprašanju prioritete obdelav na sistemu, ob vključitvi novih obdelav pa bodo te težave nepremostljive. Pri vseh računalniških obdelavah pa moramo upoštevati tudi dosežanje in nadaljnjo rast podatkov z ozirom na povečanje obsega proizvodnje in prodaje. V ta namen nam služi naslednji prikaz:

Opis karakterističnih elementov	Vred v. 000 din		
	Obseg ob instalaciji 1969	Obseg 31. 12. 1976 CE	Obseg 31. 12. 1980 CE + ME
Število TOZD	—	4	10
Število zaposlenih	535	1.917	2.233
Število faktur	25.113	45.515	80.000
Vrednostni obseg poslov. — CD	128.899	803.115	2.156.000

Z ozirom na zapolnitev obstoječih računalniških kapacitet je bila izdelana študija o potrebnih instalacijah novega računalnika. Investicija je dobila svoje mesto v srednjeročnem načrtu do leta 1980. Ob prednostnih investicijah v AC in Grafiko pa se postavlja realizacija računalnika v tem času pod vprašaj po eni stra-

Varstvu okolja

Letos je pri nas razglašeno leto varstva človekovega življenjskega in delovnega okolja. Pobudnik te zamisli je bil tovariš Mika Špiljak, na posvetovanju o vlogi in nalogah združenega dela na področju varstva narave. Uresničevanje pobude se je lotilo predsedstvo jugoslovanske zveze za varstvo okolja, predlagatelj pa je predsedstvo zvezne konference SZDL. In ker smo člani SZDL vsi, je naloga, ki je zadana, tudi naša. S pospešenim razvojem industrije in stanovanjske izgradnje smo dosegli velike uspehe. Vendar smo ves ta čas, ko smo gradili, zelo pogostokrat pozabili na to, kaj bo z našo naravo. Vsaka pospešena gradnja terja vedno znova poseganje človeka v naravno okolje in ga ruši, vendar ni samo to, ponekod se je začelo rušiti tudi naravno ravnotežje in sta zato ogrožena zdravje in življenje ljudi. Tu pa se začneja naloga nas vseh, delavcev — samoupravljalcev — krajanov, krajevnih skupnosti. Več bomo morali storiti za lepše okolje, vendar pa se to ne tiče samo krajevnih skupnosti, morda je to še bolj naloga OZD.

V Celju se ne moremo (kljub letu varstva okolja) pohvaliti s kakšno pretirano skrbjo za naše bolj zdravo okolje. Vemo, da se ponajam z visoko stopnjo strupenih snovi v zraku, onesnaženimi vodami, premalo negovanim okoljem v krajevnih skupnostih. V resoluciji, ki je bila sprejeta ob razglasitvi leta o varstvu okolja je med drugim zapisano:

— S treznim razporejanjem proizvodnih zmogljivosti se je treba izogniti kopičenju škodljivih snovi v človekovem okolju. Za vse objekte, ki lahko povzročijo za človeka škodljive posledice, je treba v tem letu sestaviti varnostne načrte, ki morajo natančno določati zaščitne ukrepe v okviru nor-

Ne le tovarne, tudi stanovanjska naselja so onesnaževalci zraka! To je posnetek s Hudinje!

Foto: V. Ferant

mativov, ki izhajajo iz pravic in obveznosti zapisanih v USTAVI.

Ker smo prav zdaj sredi široke razprave o varstvu do- brin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja, je prav, da tudi mi pogledamo okrog sebe in se prepričamo, če smo res storili vse ali pa

vsaj nekaj, da bi bil naš jutrišnji dan bolj čist in bolj zdrav kot je današnji.

Upamo, da bomo ob koncu leta lahko pogledali okrog in se pohvalili s konkretnimi rezultati dela, ki izhajajo iz zadanih nalog. Morda bo tudi SIS za varstvo okolja in zraka v Celju pričel z resnim delom in bomo tako tudi mi prek svojih delegatov lahko vplivali na to, kako čist bo naš jutrišnji zrak in voda.

Tudi mi v naši OZD smo že izdelali program, po katerem bomo še bolj skrbeli za varstvo okolja, ki nas obdaja. Z ozirom na to, da je naša proizvodnja kemične narave, terja od nas varstvo okolja še več odgovornosti in resnega dela v tem in v vseh prihodnjih letih.

D. R.

je bilo vloženih nad 100 zahtevkov za uvoz računalniške opreme, ki po svoji vrednosti predstavljajo 50 do 60 % celotne uvozne kvote Slovenije;

2. Za nove računalnike je potreben temeljit premislek in strokovni pregled perspektiv novih centrov in alternativ za zadovoljitev, preden pride do odločitev;

3. Razširitve ne vodijo do centrov sodobnih zmogljivosti (multiprocesiranje), daljnjski pristop in podobno) in je sporno, kako jih razvijati naprej. Odobritve bodo deležni centri, ki so sposobni za kvaliteten preskok na sodobno velik računalnik;

4. Nabava zajemalne in termiske opreme je načelno utemeljena, ker vodi k boljši izrabi obstoječih sistemov.

Ker številnim zahtevam ni mogoče 100 % ustreči, kaže najti pot združenja malih delov sredstev večjih subjektov in tako s kvalitativno drugačnimi rešitvami doseči racionalnejšo in družbeno bolj smotirno uporabo razpoložli-

vih sredstev. Zato kaže ustvariti nekaj večjih centrov, ki bodo funkcionalno, vsebinsko in geografsko tako porazdeljeni po ozemlju SRS in medsebojno povezani z neposrednimi ali daljinskimi pristopom, da bodo družbenim subjektom zagotavljali najugodnejšo alternativo za zadostitev njihovih potreb.

V navedena prizadevanja se vključuje tudi Celje. Na zadnjem razgovoru, ki ga je na to temo organiziral OZZK, dne 18. II., je bila ugotovljena skupna potreba po nabavi velikega računalnika. Naloge iniciativnega odbora so bile zaupane Svetu podpisnikov samoupravnega sporazuma o skladnem delovanju in razvoju informatike in AOP. Posebne komisije pa bodo pripravile odgovarajočo dokumentacijo za realizacijo skupnega projekta nabave in delovanja velikega računalnika, v katerem pa bi si moral tudi Aero zagotoviti dodatne kapacitete za svoje bodoče potrebe.

Marijan Nunčič

Nabava ne predstavlja na prvi pogled izrazito oblik industrijske aktivnosti kot recimo proizvodnja ali prodaja in zato ni vedno najbolj ocenjena in tretirana.

V proizvodnji se ustvarjajo vrednosti v obliki novo nastalih proizvodov, a s prodajo se realizirajo te vrednosti, medtem ko stoji nabava navidezno ob strani in izgleda kot nekaj tujega.

Takšna navidezna izoliranost nabave od proizvodnega postopka je vplivala na oblikovanje mišljenja, da je delo nabave drugorazrednega pomena. Šele težave, ki se pojavljajo v zadnjih letih pri nabavi surovin in ostalih materialov, so pokazale pravo vrednost organizirane nabave in njen pomen za normalno poslovanje celotne OZD.

Značaj dela nabavne službe je za poslovanje TOZD in cele OZD izredno pomembno že v normalnih tržnih pogojih kar nam pove podatek, da so vrednosti nabavljenih surovin in materialov 50 % ali celo več od vrednosti celotne letne proizvodnje in predstavljajo ti stroški največji del celotnih stroškov. Tako je odvisna višina dohodka TOZD in celotnega OZD v znatni meri od uspešnosti dela nabave.

Če nabavna služba uspe nabaviti materiale po ugodnih cenah, se to neposredno odraža v zniževanju stroškov proizvodnje in obratno. Vendar to ne pomeni, da se pri nabavi skrbi samo za cene in da so drugi dejavniki zapostavljajo, saj se lahko prihranki, ki so doseženi s cenami, pretvorijo v škodo, če nabavljeni material ne ustreza proizvodnim pogojem in se zaradi tega povečajo stroški zaradi povečanja časa izdelave ali se kakovostno poslabšajo končni izdelki, ali pride celo do zastoja v proizvodnji.

NALOGE NABAVE

Osnovna naloga nabavne službe je zagotoviti harmonični potek proizvodnega procesa s pravočasnimi in ekonomičnimi nabavami potrebnega reprodukcijskega ter tehničnega materiala.

Vendar naloga nabavne službe ni tako lahka, saj delo ni odvisno samo od interne zmožnosti OZD, niti od ljudi, ki so zaposleni v nabavni službi, temveč od raznih zunanjih okoliščin, predvsem od tržnih pogojev.

Na tržišču se situacije menjajo tako hitro, da so določene rešitve, ki so se v sedanjem trenutku dozdevale optimalne, v naslednjem obdobju izpadejo kot nezadovoljive zaradi raznih vplivov tržnih faktorjev. Prav zaradi tega je ena od prvih nalog nabave raziskovanje tržišča in njegovih teženj.

V sedanjí situaciji zmanjševanja uvoza je še posebna sposobnost domače nabave najti in zagotoviti normalno oskrbo s surovinami, ki naj zamenjajo uvožene, in to v situaciji, ko je večina domačih proizvajalcev usmerjena v doseganje čimvečjega izvoza zaradi zadovoljive pogojev za uvoz. Ob tem se pojavljajo nemogoče tržne situacije; zmanjševanje količin za domače tržišče ter povečanje cen na račun pokritja razlik pri izvozu. Takšno stanje povzroča često prehod na manj kvalitetne surovine in s tem povečuje zahtevnejšo tehnološko obdelavo teh surovin. Na žalost

pa tehnološke službe in proizvodnja ni vedno pripravljena vložiti dodatne napore v ta proces, kar pa povzroča večkrat nemogočo situacijo za nabavno službo, ko skušajo s fleksibilnimi postopki najti najhitrejše zamenjave surovin in s tem omogočiti redni potek proizvodnje.

No, kljub temu je nabavna služba uspela doseči sporazume za dokaj redno in gotovo oskrbo TOZD z vsemi večjimi dobavitelji in tako zagotoviti normalni proces proizvodnje vseh pomembnejših artiklov, zato je večkrat zmotno mišljenje in prikrivanje dejstev za zastoje v proizvodnji na račun

nesposobnosti nabave za redno oskrbo z materiali, ko pa je v bistvu krivda popolnoma drugje, predvsem v organiziranosti proizvodnje, v povezavi s tehnološkimi in operativnimi pripravami dela.

Zagotavljam, da je edino vodilo in želja vseh zaposlenih v nabavi čimboljša oskrba proizvodnje pod najboljšimi pogoji z željo, da bi ta z razumevanjem sprejela težave, ki nastanejo na tržišču in s tem omogočila boljši skupni rezultat in olajšala delo samo nabavi, ne pa s svojo nefleksibilnostjo dosegla nasprotno.

Žarko Samec

Poslovalnica Beograd - TEŽAV JE VELIKO

Verjetno vsi veste, da imamo v Beogradu poslovalnico, skladišče, kamor pošiljamo iz Celja, Šempetra in Medvoda veliko blaga za prodajo, saj poslovalnica sama pokriva področje Srbije, Makedonije,

Skladišče — poslovalnica je locirano v ulici Živka Davidovića v predelu Sumice in občini Zvezdara. (Spodaj na fotografiji). V njem je zaposleno dvajset delavcev in enajst zastopnikov. V poslovalnici v

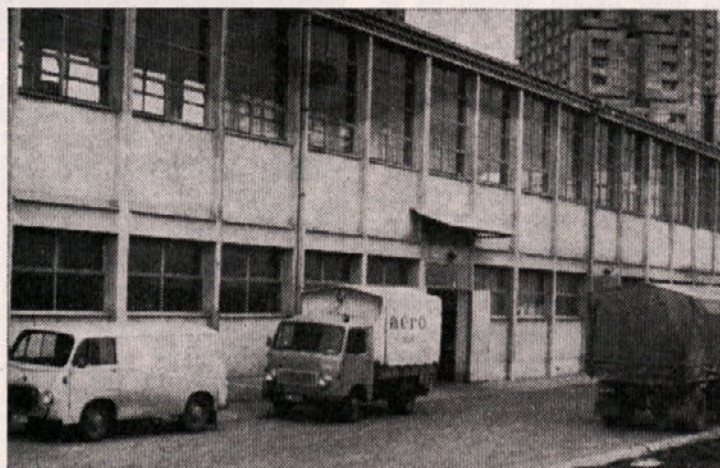
DSSS hodil vsakokrat posebej na njihov zbor.

Na zboru delavcev, ki so ga imeli v februarju, sem sodelovala tudi jaz. Ob točkah dnevnega reda, ki so jih imeli na programu, se je kar sama po sebi razvila spontana razprava o njihovih težavah in problemih. Da teh težav ni malo, sem se lahko prepričala tudi sama. Prav gotovo je velika težava že jezik. K sreči imajo tam Dragico, ki dobro razume in govori slovensko, tako da se lahko skupno, seveda ob pomoči Dragice, seznanijo iz Informacij z novicami iz Aera.

Druga težava, ki pa je obenem največja, pa je premajhno število zaposlenih. Delati je potrebno veliko, do skrajnih zmožnosti napenjajo svoje sile, saj morajo dnevno razložiti ali naložiti tudi po 350 ton (!). Srečujejo se s problemom, kako opraviti delo, če kdo zbolí, saj nimajo možnosti, da bi obolelega človeka nadomestili, ne da bi trpelo delo drugje. Zgodi se, da pride več tovarnjakov naenkrat, vsem pa se mudi, ker se želijo čimprej vrniti. Posel se stalno povečuje, število zaposlenih pa se ni dosti povečalo od samega začetka.

Tako se iz dneva v dan pojavlja, da so pretrujeni, nestrpni, da se zaostrujejo medsebojni odnosi. Ker pa so ljudje pretrujeni (saj se redko zgodi, da bi bili doma pred šesto uro zvečer, poleg tega pa delajo še v soboto, primerilo se je že tudi, da so robo iz Celja čakali zastoj), je razumljivo, da se ne obnašajo tako, kot je potrebno, da vse prevečkrat vzroji, hočejo naložiti robo izven vrste. Vse to vidi kupec, vedno več je reklamacij! Če se stanje ne bo popravilo ne bo koristi ne za zaposlene v poslovalnici Beograd, ne za Aero! (Takšno je bilo enotno mnenje vseh zaposlenih v poslovalnici).

Zato so zaposleni v poslovalnici želeli zvedeti (sprejeto Nadaljevanje na 9. strani)

Skladišče v Beogradu — z zadnje strani

Avtonomne pokrajine Vojvodine, Kosova, Crne gore in Crnogorskega primorja.

V tem članku bi vam želela malo obširneje predstaviti skladišče samo ter probleme in težave vseh zaposlenih.

Beogradu so se v zadnjem času pričeli tudi samoupravno organizirati, saj imajo svoje predsednika zbora in jim tako ni potrebno čakati, da bi predsednik zbora delavcev

Z zbora delavcev v Beogradu

Vrnitev

Počasi je stopil iz vlaka. Ozrl se je po postaji. Globoko je zajel zrak, ko jo je zagledal, majhno drobceno postarano ženico — mater. Preplašeno se je ozrla okrog sebe. Tako nevajena mestnega vrveža je bila. Iskala ga je s pogledom. Pomahal ji je. Ni ga opazila. Zagledala ga je šele tisti hip, ko je stal že skoraj pred njo. Objela ga je in zajokala. Bila je tako srečna, da sprva ni mogla izreči nobene besede. Potem je stopila za korak nazaj in ga prijala za roke kot mladenka in ga dolgo božala z očmi. Ljudje so se gnetli mimo njiju, a ni ju motilo. Stala sta tu, mati in sin, po dolgem času sta si lahko spet zazrla v oči. Naenkrat se je zdrznila: »Pohiteti morava, doma naju vsi čakajo!« In sta šla proti avtobusni postaji. Šele takrat je prav opazil, da je lep topel dan, da so ljudje lepo napravljeni, kot da bi želeli proslaviti z njim njegovo vrnitev. Srečen je bil, a vendar se je za hip zbal. Zbal se je vsega novega, neznanega, kar ga čaka tu — doma. Mati je krenila proti avtobusom, ki so stali v vrsti. Stopala je vzravnano in hitro, kot da je teža let in skrbi še ni dosegla. »Mati,« je šepnil. Ozrla se je. Sončni žarek se ji je poigral na čelu s pramenom las, ki ji je ušel izpod rute. »Kaj je Polde?« »Rad vas imam mati,« je šepnil in se ji nasmehnil. Besede so mu šle težko z jezika. Ni bil eden tistih, ki razmetavajo z besedami kot da so nepomembna šara. Mati je to vedela. Zato jo je ta stavek še bolj razveselil. Oči so se ji spet orosile. Šele takrat je opazila, da ima v rokah dva kovčka. Stopila je korak nazaj in mu hotela enega odvzeti. Ni dovolil. »Mati saj bom sam,« je še rekel in krenila sta proti avtobusu. Mislil je, da ga bo vprašala, kje ima še druge stvari. Pa ga ni. Tudi po avtomobilu ni vprašala. Sicer je pa vedela, da ga nima in da ga verjetno nikoli ne bo imel. V avtobusu sta si poiskala sedeža in se udobno namestila. Mati ga je pobožala po roki, skrivaj, nežno, kot da dela nekaj prepovedanega. Potem je le vprašal: »Kaj pa Liza?« Bal se je odgovora, vendar ni mogel več vzdržati v tisti negotovosti, ki ga je prevzela, ko je na postaji zagledal samo mamo.

Mati se je namuznila. »Ne boj se zanj, še vedno te čaka. Samo mater ima bolno, pa ni mogla z mano. Zelo dobro dekle je. Po očetovi smrti mi je veliko pomagala. Ugajalo bi mi, če bi bila moja snaha!« Toplota mu je preplavila prsi in trdno se je prijel za naslonjalo sedeža, da ni naglas zavriskal.

Takrat je zagledala — brazgotino na njegovi roki. Bila je velika in segala je od palca čez vso hrbtno stran roke.

Poprej ga ni hotela vprašati po tem. Bila je preveč srečna, da bi zmogla govoriti o bolečinah. Zato je raje še vnaprej molčala o tem.

Avtobus je zapeljal s postajališča. Krenili so po mestnih ulicah v smeri njenega doma.

Koliko časa je že preteklo odkar je bil zadnjič doma? Bilo je za očetov pogreb. Spominjal se je, da je bilo žalostno, deževno vreme, kot da tudi zemlja žaluje za njim. Bilo je tako težko — takrat, da je za hip čutil kot da je življenje poslej nesmiselno. Vse načrtovanje v zvezi z delom in življenjem so povezovali eden z drugim.

Mati ga je toplo pogledala in se nasmehnila, kot da bere njegove misli in želi reči, da saj ni nič tako hudo, zdaj ko je on doma. Glasno je vzdihnila, — doma.

Vsa ta leta, ko je delal v ključavničarski delavnici tam na švedskem je mislil na to, kako je doma, kako bo doma, ko se bo vrnil. Najprej si je govoril — zaslužim za traktor pa se vrnem, da se oče ne bo več mučil na polju. Potem so prišli priključki za traktor pa popravilo hleva in hiše in nazadnje si je čisto na tihem želel avta. Rad bi, da bi ga ljudje na vasi ne gledali tako postrani, kot povratnika iz tujine, za katero so prepričani, da je polna medu in mleka, ko si še toliko ni prislužil, da bi kupil avto. Načrte mu je prekrizala nesreča pri delu. Od takrat ima brazgotino na roki. Saj bo dobival invalidnino so mu obljubili, vendar on ne bo nikoli več tisti Polde kot je bil nekoč. Kdo ve, se je še vedno spraševal, če ga bo Liza še ljubila, ko bo zagledala to grdo brazgotino. Morda ga ne bo več marala. Toda tudi na to se je že nekje pripravil. Saj je še mlada, precej mlajša od njega in nima pravice, da bi zahteval od nje zakon, če ga ona takega ne bi ljubila iz srca ampak iz usmiljenja. Usmiljenje — to besedo je sovražil. Tako ga je prizadevala, saj je toliko tega »usmiljenja« videl v očeh tovarišev, bolniških sester in tujcev, ki jih je slučajno srečeval, da se mu je že upiralo. Ničesar ni spremenilo to usmiljenje, nikomur ni pomagalo, ne njim ne njemu.

Avtobus je zavil na postajališče in izstopila sta. Ko je imel spet svoja kovčka v rokah sta zakoračila po stezi med njivami proti domu. Doma pa so ga čakali pred vrati vsi, setre z možema in otroci, ki so se veseli podili po dvorišču in seveda Liza, ki mu je takoj stekla naproti. Lica so ji žarela in smehljala se mu je tako lepo, kot se je znala samo ona. Vsi so bili veseli njegove vrnitve. Nad vrati je bil venec, spleten iz smrekovih vej in papirnih trakov. Takšnega so navadno naredili ob največjih praznikih. Stal je pred domačimi vrati in najraje bi zajokal od sreče. Liza ga je držala za roko, ko je gledal domača stara — njemu tako ljuba vrata, katera je vedno znova odpiral, ko se je v sanjah vračal domov. Poljubil bi jih najraje, pa ga je bilo sram. Nerodno se je nasmihal domačim in ni mogel povedati nič pametnega. Bil je tako srečen, a jim tega ni znal povedati. A vedel je, da vedo. Vedo vse to, ker so bili vsi iz iste hiše in so znali prebrati misli drug drugemu z obraza. Bili so preprosti ljudje in ljubili so svoj dom prav tako kot on. Zaradi doma je šel na tuje. Ne zaradi sebe. Zato da je pomagal zgraditi večjega in lepšega. Njegovi so to razumeli. Tolažili so ga z dolgimi, z okorno roko napisanimi pismi iz katerih je zvedel vse o domačiji in o tem, kaj se na vasi dogaja. Spravljali jih je skrbno in jih ob nedeljah prebiral vedno znova. Tako je bilo.

Stopil je v hišo, ki je kar sijala od čistoče. Vse je bilo očiščeno in pospravljeno. Miza je bila pogrnjena. Na njej je bilo vse polno domačih dobrot. Sestri sta tekali okrog njega in mu pomagali pri slačenju in umivanju rok, kot da je to opravilo, ki ga ne bi zmogel sam.

Posedli so za mizo in se lotili jedi in pijače. Sprva so molčali in se pogledovali čez mizo, nato pa so naenkrat privrele na dan besede kakor hudournik. Segali so drug drugemu v besedo. Govorili so vsevprek. Včasih so morali vprašati drug drugega, kaj je povedal, ker se niso razumeli. Pripovedovali so mu o tem, kako so gospodarili, kako živijo, kaj delajo. Povedali so za vsako njivo, kaj so posejali, kaj posadili. Mlajša sestra je bila poročena v mestu, vendar je to ni motilo, da se z možem in otrokoma ne bi vsako soboto ali nedeljo vračala domov pomagat. Polde je pomislil: »Mi smo čudna družina, združujeta naša ta zemlja in delo. Nikoli nismo mogli zvrčati skrbi in dela drug na drugega, vedno smo si pomagali, če je le šlo. Drugod tega ni. Zato so ljudje nesrečni.« Otroci so pridryeli v hišo. Pograbili so vsak svoj kos potice in zdirjali nazaj na dvorišče.

Svak je omenil delo v tovarni. Polde se je zdrznil. Ves čas se je bal da ne bo dela, da bo moral ostati doma. Vendar so tudi za to že poskrbeli, lahko bo pričel prihodnji mesec v delavnici. Lepo se mu je zahvalil. Vendar je bilo svaku nerodno. Niso bili vajeni toliko besed. Vsi so bili skoraj pijani od poplave besed in veselja, ki jim je polnil dušo. Proti večeru so se razšli. Sestri sta se odpravili z družinama na svoje domove, on pa je ostal z mamo. Sedla sta na klop pred hišo in pričela s klepetom. Vprašala ga je: »Kako je (Nadaljevanje na naslednji strani)

ZEMLJA, PLAMEN IN PUNTARSKA PEST

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Po dolgi in naporni ježi skozi zasnežene gozdove, gaje in livade prispe četa jezdecev do trdnjave. Skozi strelne line puka nekaj radovednih obrazov in pogled jim obviši na beli kučmi neznanega jezdeca, skrbno obkroženega z vojščaki viteza Rastislava.

Stražarji se nemo in pomembno spogledajo, odprejo trdnjavska vrata; ko pa so se jezdec znašli na dvorišču skrbno zasunejo krila vrat ter še vsak primer spustijo ogromno železno rešetko, ki je z velikim truščem zgrmela pred izhod.

Zagospodari turobna zimska tišina. Odmev hitrih korakov postaja vse glasnejši in prihaja vse bližje. Vodja čete odsekano poveljuje pozdrav, stopi pred barona Osata in rezko sporoči: »Gospod podpolkovnik, četa je izvršila ukaz, pripeljali smo podložnika Karla Klenovška!« Baronove oči se prodorno zasedajo v Klenovškov blede in klubovalni obraz; čez hip umakne pogled in se zazre v igrivi ples snežink, nakar se obrne proti Rastislavu in de: »Pripeljite mi Klenovška v sobo za izbrane goste! Po teh besedah se baron umakne v svoje prostore.

V spremstvu Rastislava in še dveh stražarjev vstopi Klenovšek v nizek obokan prostor. Sredi večje sobe je stala okorna hrastova miza obkrožena z oguljenimi stoli. Stene so bile navešene z vsemogočim orožjem ter viteško bojno opremo.

Rastislav je zviška namignil Klenovšku naj sede za mizo. Puntarskemu stotniku je razbijalo srce in mračne — zlovešče misli so ga obletavale ter se trmasto zlivale v skelečo misel: »Kdo me je izdal?« Prisedla sta tudi stražarja, medtem ko je Rastislav ostal pokonec in si dal opravka z orožjem razvešenim po stenah.

Droben curek peska je meril čas tiho in neizprosno. Nihče ni spregovoril besede. Slutnje, dvome in ugibanja razprši v stvarnost trenutka prihod podpolkovnika Tomislava. Z aristokratsko uglajenostjo se ustoliči nasproti Klenovška in mu zastavi presenetljivo misel: »Poročila iz mejnih utrdb mi povedo, da se karavanam beneških trgovcev pogostokrat priključijo naši podložniki s svojim blagom; skupno prekoračijo mejo in našemu zakletemu dednemu sovražniku prodajajo svojo kramarijo. Mene ne zanima, katere turške kraje si obhodil, bistvo je v tem, da poznaš koga od turških trgovcev.

Ne mislim te vtakniti v ječo zaradi tihotapstva — ampak te rabim za zaupno nalogo.

Klenovšek prvi hip ni vedel kaj naj reče. V sebi je čutil sprostitev, toda ta občutek je zagrnil dvom. Kaj če to ni previdno nastavljen past, ali pa, da v trdnjavi res nimajo pojma, kdo sem.

Baron je po svoje dojel to zadrego Klenovška in je velel pripeljati turškega ujetnika Mehmeda Sokolovića. Mehmedov in Klenovškov pogled sta se za hip ujela in nekje v globinah misli zaslutila neko skrivnostno silo, ki bo skrajni točki sovražstva povezala v medsebojno nujnost in strpnost.

»Klenovšek, prepričan sem, da ti je jasno kaj želim od tebe. Odpotoval boš v Travnik in tam se znajdi kakor veš in znaš. Zvedeti pa moraš, koliko odkupnine je pripravljen plačati njegov stric, Osman-paša. Če sprejmeš pogoje, boš užival mojo zaščito ves čas pogajanj; za trud pa te bom primerno nagradil, naloga je skrajno resna in zaupna!« Zadnje besede je baron Osat spregovoril že napol ukazujoče in ostro zapičil oči v Klenovška.

»Sprejemem, toda ne zapustim trdnjave prej, dokler ne dobim v roke zaščitnega pisma zapečatenega z vašim pečatom, gospod podpolkovnik!« je z igrano resnostjo razpredel svojo misel nekdanji osebni sluga barona Osata.

Stari mlinar Mandič je s strahom v očeh in grozo v srcu odpiral vrata v temni zimski noči misleč, da je prišlo tisto najhujše kar mu je že lep čas čemelo v dno duše.

»Karli, kaj je s teboj, ali si ušel iz trdnjave ali pa si nas izdal, da si se rešil vislic« — je s tresočim glasom in očitajoče spregovoril zbegani mlinar.

»Oče, lepo vas prosim, pomirite se in pojdite zbuditi še mamo ter Marjetko, povedal vam bom tako čudovito novico, da boste kar strmeli in šele potem vam bo jasno, da sta vaš strah in sum kot jutranja rosa, ki jo sonce s svojimi prvimi toplimi žarki popije.

Mlinarjeva družina je z napetostjo v srcu prislunila razburljivi pripovedi o Mehmedu Sokoloviću. V poltemi izbe sta se srečali Karlijeva in Marjetkina roka ter se vroče stisnili, zalil ju je val ljubee topline. Stari mlinar je skrbno pretehtal pripoved in modro — očetovsko spregovoril:

»Vesel sem, da naša puntarska stvar ni izdana, toda zadeva s tem Turkom — Mehmedom me spominja na naš star rek, da je s tujo roko lahko loviti kače.

(Dalje prihodnjič)

MALI

VRNITEV

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

bilo tam Polde? Kakšni ljudje so tam? Nikoli nisi hotel pisati o tem po resnici. Vedno si se izmikal mojim vprašanjem. Si mislil, da bi me žalostilo, če bi vedela resnico? Si to mislil?« Za hip je umolknila, zazrla se je v sončne žarke, ki so se kakor v slovo bleščali v kostanjevih krošnjah. Na nebu se je kot žareča krogla počasi pomikalo za gore. Žarki v kostanjevih vejah so izginili. Jelo se je mračiti. Trenutki tišine, ki so zavladovali med njima so bili dovolj, da sta se lahko opajala z lepoto, ki jima jo je poklonilo sonce s svojim poslavljanjem. Potem se je mati zazrla v njegov obraz, da bi slišala odgovor na svoje vprašanje. Ni hotela siliti vanj. Zelela je, da bi ji povedal sam o vsem tistem času na tujem. Ko bo menil, da to želi. Sedela sta tako drug ob drugem, molčala sta, pa vendar sta bila srečna, med njima je bila globoka vez kakršno zgradi čas med ljudmi, ki se najiskrenejše ljubijo. Okrog njiju je bila že skoraj tema, ko je Polde spregovoril: »Veš, mama, bilo je težko. Ne delo. Delo je bilo takšno kot bi bilo tukaj. Denarja je bilo tudi dovolj, saj veš. Težko je bilo le zato, ker sem bil tako sam. Nikomur nisem pripadal, nihče ni čutil tako kot jaz, nihče ni mislil tako kot jaz. Ljudje so bili prijazni z mano. Vendar samo to. Nikoli me niso potrepljali po rami, nikoli mi niso stisnili roke. Drugačni so od naju mati. Pri njih je vedno prvi denar. Tega so se naučili že kot otroci, tako učijo svoje otroke. Saj se ne pritožujem, mati, ne mislite tega. Tja sem šel zaradi denarja. Zelel sem samo, da bi še prislужil za avto, pa ni šlo. Saj vidite roka je poškodovana, zdravljenje pa stane precej. A zdaj je vse dobro!« Globoko je zajel zrak in najraje bi zavriskal. Pa ni.

»Veste mati, tako ob nedeljah nisem vedel, kam bi s časom. Prijatelj nisem imel, za popivanje pa nisem. Mislil sem na vas tu doma, na to kaj delate, kako se pogovarjate in takrat sem bil srečen. Razmišljal sem o vsem mogočem, a največ o tem, kako bo, ko se vrnem. Veste pa je danes vse drugače, lepše je. Tako lepo mi je, da bi najraje jel poskakovati in prepevati kot fantič. Mama veste tam so me nekoč vprašali, daj povej nam, kakšna je tvoja domovina. Nisem jim znal odgovoriti prav, ker nisem našel dovolj lepih besed za to, da bi lahko opisal to — mojo domovino. Veste mama, a zdaj vem, kaj bi jim rekel, če bi me še enkrat vprašali. Rekel bi jim: »Pridite, pogledajte, tam kjer se potok izgubi v gozdu, kjer travniki rode sončno travo, kjer so njive zore, kjer živé ljudje, v katerih je doma toplota, to so moji ljudje, moje sestre, prijatelji, znanci.« naenkrat je premolknil in potem skoraj preglasno rekel: »Ne mati, vi, vi ste moja domovina.« Objel jo je s svojimi šapastimi rokami in ona mu je naslonjena na ramo jokala kakor otrok.

Dora Rovere

Gusarski papagaj in sinjebradec

Noč, vihar, blisk in grom; gusarska ladja ječi pod udarci mogočnih valov. Kapitan zatuli povelje v pošastno noč: »Fantje, pripravite vse potrebno za zasilen pristanek — Črna gusarja!« S skrajnimi naporji jim uspe pristati med čermi in gusarji se izkrcajo na tuji neznani obali.

Zbiti, mokri ter prezeblji pripejo brodolomci do čudne stavbe s še bolj čudnimi prebivalci. Zdolgočaseni bradatci obrazi in odsotni pogledi so topo in nemo pozdravljali nočne goste, ki so od izčrpanosti kar plegli po tleh in zapali kot ubiti.

Zjutraj se je prvi prebudil kapitan brodolomcev in jel spraševati bradače kdo je njihov poglavar. Z gusarsko zvitostjo prodre v skrivnostni red čudaških asketov. Nimajo poglavarja ampak za njih skrb in odgovarja starosta z vzdevkom Sinjebradec, ki pa je samo prvi med enakimi in živi v bungalovu — večnega miru.

Nemudoma ga kapitan gusarjev obišče; priliznjeno se zahvali za gostoljubje ter mu

za spomin podari ladijskega papagaja. Koščeni starosta asketov sprejme papagaja in se s komaj vidnim poklonom molče poslovi od kapitana — Črnega gusarja —.

Večno tišino in spokojen mir bungalova pa preseka papagajevo vreseče robantenje in obupno čenčanje. Sinjebradec se močno vznemiri, srce mu divje bije in roji misli se mu pode po glavi. Pa se domisli ter se naglo odloči, da čimprej povrne mir in zlato tišino. Zagrabi kletko s papagajem in jo jame divje vrteti po zraku; končno omaga in preneha z vrtenjem.

Papagaj — po tem nenadnem kroženju — nekajkrat začudeno strese glavo in hreščeče zarobanti: »Tristo kosmatih in nesramnih hudičev pa smo spet prestali še en pekljeni vihar!« Sinjebradec se nemočno sesede pod ploho besed in boleče zatarna: »O morje! — morje! — zakaj si ravno v moj večer in čudovit mir pljusknilo to neugnano gusarsko žlobudralo!«

MALI

ROTiČEK poezije

SONET

Le kadar sama v neba tišino zroč,
strmim v teme brazdanje v pozni uri,
za hip še dvignem glavo upajoč,
spomin na te, srca trepet mi vzburi.

A ko za mano trudna je polnoč,
potonejo med zvezde lepe sanje,
ugasne njihova nekdanja moč,
v meglicah jutra vrne se spoznanje.

Tudi ljubezen večna mora umreti,
studenčnica postane mrtva mlaka,
le čas živi brez smrti span — prekleti.

Za mano pa ostal bo tih pepel
in ura temna zadnjega koraka
in mojih pesmi žalostni odmev.

Mihaela Žaberl

Vsaka bolečina tvoja
tudi moja je,
saj si vendar
delček mene,
moje dekletce.

Nisi sama,
ne edina,
ki živeti se uči,
vendar vedi
mala moja
življenja živeti
učiti treba ni!

Dora Rovere

Tam kjer se potok
v gozdu izgublja,
kjer se slika
polja milina,
tam kjer so moji vsi
— je moja domovina.

Morda zate lepa ni tako,
mogoče je celo zate tujina,
a meni kot mama je edina,
moja domovina.

Dora Rovere

Iz sanjskih bukev...

Bolho z golimi rokami loviti —
obeta se ti velik zaslužek...
Cetisovo peč centralne kurjave videti —
sestanek se bo hudo zavlekel...
Katrco (avto) videti —
klišeji bodo kmalu gotovi...
Kuharico nasmejano videti —
pri malci ne boš popackal mize...
Konja videti —
slišal boš pametni predlog...
Oblake jezdit —
pričakovati je uspešno realizacijo...
Plavajočega mornarja videti —
bodi previden pri najemanju kredita...
Razburjenega vratarja videti —
tvoja ura je potrebna čiščenja...
Smehljajočo mumijo videti —
za nekaj časa prenehaj s šalami...
Smetarski avto videti —
pazi vendar, kako delaš!
Snežaka v kaminu videti —
obravnavali bodo tvojo pritožbo
na ocenitev delovnega mesta...
Točilno mizo videti —
kmalu bo sklican zbor delavcev...
Veliko rešeto videti —
s plačo v žepu se boš na poti domov
preveč ustavljal...
Zelenega pingvina videti —
izkazalo se bo, da je napaka
posledica površnosti...
Zglavnik videti —
med delom boš imel zelo nemirno spanje...
Zelo debelo kuverto videti —
ne pomeni nič, ker to so lahko le sanje...

VZKLIKANJE

Tako radi vzklikamo:
»Le kaj imam od življenja!«
Nikomur pa ne pade v glavo, da bi vzkliknil:
»Le kaj ima življenje od mene?«

Stane Lovrenčič

Tudi prazniki imajo svoje senčne strani

»No, Bule, zdaj bomo pa kar
štiri dni počivali; mislim, da
se ti bo kar prileglo, kaj?«
»Daj no Jule, kaj bi to; dan
je pač enak dnevu!«

*

»Tako sem zbit od teh praz-
nikov: na vožnji sem in tja,
po hribih gor in dol, počitka
sem potreben; zadnji čas, da
začnemo spet delati!«

*

USODA

Zaradi problemov pri delu se je tako žrl,
da je od njega le malo ostalo;
z ostankom pa bo opravil zob časa...

*

UGOTOVITEV

Kako lepo smo se razumeli;
nikoli se nismo sprli!
Vse, kar smo imeli med seboj,
je bil le »dober dan«...

(Lo)

Ko zdi se ti,
da te imajo radi,
ljudje, ki hodijo
s teboj,
spoznaš takrat,
da si sam —
v resnici,
da ni nikogar,
ki bi do konca
bil s teboj.

Takrat zaveš se,
da ta pot ni prava,
da kreniti treba bo
drugam,
ne zmoreš vedno
sam —
do kraja,
ne gre, da bil
bi — čisto sam.

Dora Rovere

naš aerovček

ZA NAGRADO SEM ŠLA V MARIBOR

Že od mladih nog rada pišem in berem.

Tako sem se pred leti vključila v literarni krožek. Tam smo pripravljali razne igrice, kulturne predstave, ure pravljic in si dopisovali z vrstniki iz drugih šol. Pošiljali pa smo tudi likovne in literarne prispevke v naš lokalni časopis »Glas« in druge.

Mene je najbolj privlačila ta zadnja naloga našega krožka. Pisala sem spise in reportaže, izdelovala razne likovne izdelke in nemalo krat so mi izdelke objavili. Tega sem bila najbolj vesela, saj sem bila za svoje delo nagrajena z objavo izdelka.

Letos pozimi pa sem dobila posebno nagrado. Z nekaj sošolkami in sošolci smo bili

S prihranki sem si kupila drsalke

Ivankica Veligovšek, 2. a raz., Šempeter

zaradi pridnega sodelovanja s časopisom povabljeni na tridnevno srečanje pionirjev dopisnikov v Maribor. Ko sem dobila to povabilo, sem bila najsrečnejši človek na svetu.

Spominjam se, koliko novih prijateljstev je bilo sklenjenih v Mariboru. Seznanili smo se s tiskanjem časopisa Večer, spoznali smo članke drugih literarnih krožkov. Pogovarjali smo se, kaj bi naredili, da bi naše delo še izboljšali in povečali. Lahko rečem, da sem v Mariboru preživela tri nepozabne dneve.

Od takrat naprej svoje izdelke še bolj redno pošiljam na uredništva naših časopisov. Odločila sem se tudi za sodelovanje z vami, saj mladinski članki strani časopisa kar poživijo in pomladijo.

Alenka Kušar, 14 let

NAŠ AEROVČEK!

Kakor kaže naši Aerovčki še niso zmogli dovolj poguma, da bi se oglasili v našem časopisu. Tokrat sta se nam oglasili s svojimi prispevki Ivankica iz Šempetra in Alenka iz Medvod. Kaj pa je z mladimi Celjani? Ali ne pišete radi? Le potrudite se!

Da vam bo delo v prihodnje olajšano, si lahko za prispevek na vaši strani izberete temo, ki jo sami želite. Zopet mi pošljite spise, pesmice, risbe, šaljivke (morda iz vašega razreda) na naslov: Uredništvo »Naš Aero«, Čuprijska ul. 10, 63000 Celje, do vključno 4. junija 1977.

Janja Završnik

UVOD

O delu mladine se je v Aeru do sedaj malo slišalo, kar pa ne pomeni, da aktivnosti mladih ni. No ja, roko na srce, preveč aktivni le nismo,

DELO MLADINE V AERU

Pred devetim kongresom ZSM se je aktivnost mladih odvijala v glavnem na nivoju delovne organizacije. Po kongresu pa smo se tudi pri nas organizirali v TOZD in skupnih službah. Tako imamo formiranih pet osnovnih organizacij ter koordinacijski svet ZSMS na nivoju DO.

Po statutu niso člani ZSMS vsi mladi do 27. leta starosti, temveč je pristop v našo družbeno-politično organizacijo prostovoljen in za vse člane obvezujoč v tem, da se aktivno vključijo v delo OO ZSMS. Hkrati pa moramo pripomniti, da je delo v mladinski organizaciji dolžnost vseh mladih komunistov do 27. leta starosti, kar pa pri nas ni slučaj, saj je veliko mladih komunistov, ki niso niti člani ZSMS. Vse OO ZK bi morale spregovoriti o aktivnosti mladih komunistov in storiti vse, da bodo postali najaktivnejši mladinci.

toda kljub temu želimo napisati nekaj o naši dejavnosti. Z uredništvom glasila Naš Aero pa smo se domenili, da bomo odslej imeli posebno stran v časopisu, kjer bomo pisali o naših akcijah, problemih, težavah in uspehih.

Več o delu OO ZSMS v TOZD in DSSS bomo spregovorili prihodnjič. Tokrat naj omenim le to, da je bila v preteklem letu OO ZSMS v TOZD Kemija Šempeter najboljše OO v ZSMS — Zalec, da poskuša OO ZSMS v TOZD Kemija Celje svoje delo popestriti z vsebinsko bogatejšimi akcijami, da je po dolgem času postala aktivna tudi mladina v skupnih službah, še vedno so neaktivni mladinci v TOZD Grafika, o aktivnosti mladih v TOZD Medvode vemo zelo malo, zato naj tokrat omenim le to, da je nujna tesnejša povezava z mladinci v Medvodah, ne samo prek medsebojnih obiskov, temveč tudi z vrsto ostalih akcij.

Pa naj bo za danes dovolj.

RAZPIS

Republiška konferenca ZSMS je razpisala več tekmovanj, med njimi tudi akcije:

— »Najboljši mladi delavec-samoupravljalec«,

— »Najboljša osnovna organizacija ZSMS v združenem delu«,

— »Najboljši mladi inovator«.

V vse tri akcije smo se že vključili. Tekmovanje med osnovnimi organizacijami poteka po že določenih kriterijih in točkah, medtem ko ostali akciji potekata na osnovi naših dogovorov in se bo ocenjevalo na posameznih samoupravnih delovnih skupinah.

NAJBOLJŠI MLADI INOVATOR

V akcijo zbiranja najboljših inovatorjev bomo vključili vse, ki bodo kakorkoli prispevali na področju inventivne dejavnosti. S to akcijo želimo tudi spodbuditi mlade delavce, da bi resneje pristopili k tej pomembni dejavnosti, saj smo jo do sedaj zelo zanemarili. Še vedno jih večina misli, da je potrebno najmanj nekaj izumiti, da pa ostalo ni bistveno. To pa prav gotovo

ni res, vsaka izboljšava dela, majhna sprememba procesov, lahko veliko pripomore k stabilizaciji.

Mlade inovatorje bomo nagrajevali v vsakem TOZD oz. DSSS in na nivoju DO. Akcija pa poteka tudi v okviru konference za mlade delavce v Celju.

Prosimo vse mlade, da čimprej predlagajo čimveč koristnih predlogov!

NAJBOLJŠI MLADI DELAVEC-SAMOUPRAVLJALEC

Akcija zbiranja »najboljšega delavca-samoupravljalca« je v preteklem letu potekala samo v OO ZSMS v TOZD Kemija Celje. Letos pa so k tej akciji pristopile vse OO ZSMS. Ocenjevanje bo potekalo na samoupravnih delovnih skupinah. V poštev pridejo vsi člani ZSMS, ki so aktivni v samoupravnih organih, družbeno-političnih organizacijah, ki so vzor na delovnem mestu ter imajo dobre odnose do sodelavcev in neposredno nadrejenih.

Že nekajkrat sem omenila nagrajevanje, prav gotovo vas tudi zanima, kakšne bodo nagrade: v glavnem bodo knjižne, za najboljše v DO pa bo potrebno še razmisliti.

Termin trajanja vseh teh akcij je od 1. februarja 1977 do 1. februarja 1978.

AKCIJA »MLADI NOVINAR«

Republiška konferenca ZSMS je v sodelovanju z uredništvom »Mladine« razpisala tudi akcijo »Mladi novinarji«, v katero pa se lahko vključijo vsi člani ZSMS, ki objavljajo v internih glasilih ali ostalih časopisih svoje prispevke (to so lahko: novice, reportaže, interjuji, portreti, mnenja, komentarji, potopisi, publicistično-literarni zapisi v prozi ali poeziji, ...).

Akcija je stalna. Nosilec te akcije je center za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Celje.

OSTALE NOVICE

— 15., 16. in 17. 4. 1977 je bilo organizirano smučanje na Voglu.

— 23. 4. 1977 so nas obiskali člani OO ZSMS iz TOZD Medvode.

— v začetku maja oz. junija bomo povabili v goste mladince iz tiskarne »Ljudevita Gaja« iz Krapine.

Sestavke pripravila
Anita Žohar

Uredila
Janja Završnik

SODELOVANJE Z MLADIMI IZ DRUGIH REPUBLIK

Večino prostora na tej naši strani bomo danes posvetili eni izmed najpomembnejših aktivnosti članov ZSMS, ki je hkrati tudi naš prispevek h krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov.

Vsem je znano, da je Celje pobrateno z mesti: Čuprija (Srbija), Doboju (Bosna) in Siskom (Hrvatska) ter da sodelovanje traja že vrsto let. Poleg tradicionalnih srečanj v zadnjem času, vzpostavljamo vedno več sodelovanj med posameznimi organizacijami, ker so takšni kontakti še bolj pristni in zajemajo večje število delovnih ljudi in občanov. Tako nastajajo tudi tesne bratske vezi, ki jih ne more pretrgati nobena sila.

V preteklem letu smo ob proslavi 30-letnice Aera povabili v goste predstavnike OO ZSM »Mladost« iz Čuprije, »Graficar« iz Doboja in »Radonja« iz Siska z namenom, da se dogovorimo o medsebojnem sodelovanju. Pobudo o sodelovanju so vsi predstavniki toplo pozdravili. Ob tej priliki smo se dogovorili o možnostih sodelovanja na kulturnem in športnem

področju, o sodelovanju na delovnih akcijah, občasnih zamenjavah delavcev ...

Možnosti prav gotovo so.

Upamo, da bomo že v prihodnji številki »Našega Aera« lahko spoznali literarne prispevke mladincev iz omenjenih delovnih organizacij. Še v letošnjem letu bomo začeli z akcijo, da bi za dobo enega meseca zamenjali delavce posameznih poklicev. Na ta način bomo lahko bolj spoznali delo, navade in ljudi štirih bratskih republik.

Tokrat vam želimo predstaviti dve izmed omenjenih delovnih organizacij: »Mladost« iz Čuprije in »Graficar« iz Doboja. Podatkov o »Radonji« iz Siska še nismo prejeli.

»GRAFICAR« iz Doboja je tiskarsko in trgovsko podjetje na veliko in malo. Grafično delo poteka v tehniki knjigotiska. Delajo po naročilih, tako da v skladiščih nimajo zaloga gotovih izdelkov. Bavijo se tudi s trgovinsko dejavnostjo, v svojem sestavu pa imajo še knjigarno in papirnico.

Mladinska organizacija deluje na nivoju DO in to na vseh važnejših področjih, še posebej so delovni pri krepitvi družbene samozagrade, vključujejo se v marsikatero politično šolo v Doboju in v politično šolo »Borbe«. Vsi člani ZSM v »Graficarju« so člani Počitniške zveze. Tesno sodelujejo tudi s KUD »Ismeta Kapetanovića« v Doboju.

»MLADOST« iz Čuprije je grafično podjetje, s katerim ima Aero (prej Cetis) vzpostavljeno poslovno-tehnično sodelovanje. Poleg izdelovanja samolepilnih etiket se ukvarja še s knjigovezništvom. Članov ZSM je 54, vključujejo se v vse akcije občinskega in republiškega pomena, ena izmed teh je akcija »mladi delavec-samoupravljalec«, vključujejo se v politično šolo »Borbe«, imajo svojo organizacijo Počitniške zveze (Ferijalci), udeležujejo se tudi na športnem področju, vključujejo v delo ostalih DPO, najaktivnejše mladince pa predložijo za sprejem v Zvezo komunistov.

Proizvodnja kopirnih trakov v Gerovem

AERO sodeluje poslovno z več partnerji. Morda se še spomnite, da smo zadnjo pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju sklenili v februarju s tovarno lepil MITOL iz Sežane. To delovno organizacijo vam bomo v eni izmed prihodnjih števil NAŠEGA AERA posebej predstavili. Danes pa nam je tov. Ljubo KOMPAN prispeval članek o GEROVEM, kjer delajo za Aero kopirne role.

Gerovo leži v globoki kotlini pod Kotarskim Snežnikom, prav v srcu Gorskega Kotarja. Je manjši kraj, s približno 2.000 prebivalci, ki se v glavnem ukvarjajo s sečnjo in predelavo lesa. Med NOB je dal velik delež h končni zmagi. Znano je, da so iz Gerova, Čabra, Prezida, Tršča oskrbovali s hrano partizanske enote vse do Crikvenice.

Proizvodnja kopirnih trakov v Gerovem temelji na osnovi poslovno-tehničnega sodelovanja s tovarno papirja v Reki.

Gerovo organizacijsko spada k tovarni papirja Rijeka, sicer pa je samostojni TOZD s proizvodnim programom, ki obsega:

— konfekcioniranje cigarnetnih papirjev,

— proizvodnja in konfekcioniranje barvnih krep papirjev,

— proizvodnja adinh rol v okviru sodelovanja z DO Aero.

Sam obrat v Gerovem zaposluje 86 delavcev, proizvodnjo kopirnih rol za Aero pa zaseda ca. 25 delavcev. To je pa tudi eden od poglavitih momentov sodelovanja: zaposliti čim več ljudi, ter jim tako omogočiti lepšo prihodnost. Naj povem, da je to sodelovanje, čeprav nima velikih dimenzij, naletelo v Gorskem Kotaru in v samem Gerovu na izredno velik politični odmev. Zato je opravičena želja delavcev v TOZD krep papir Gerovo, da ne ostanemo na prvi stopnici, ampak da naše sodelovanje širimo še naprej.

V letu 1976 je obrat izpolnil plan 87 %. Izpad 13 % je delno posledica pomanjkanja surovin, delno pa so tu še objektivni vzroki.

Delo so v letošnjem letu zastavili dobro in če ne bo težav s surovimi papirji za enkratni karbon papir, ne sme biti vprašljiv doseg letošnjih planskih nalog.

Ljubo Kompan

Piše: Herman Musec

(NE)PRISTOJNOSTI NEPOSREDNIH PROIZVAJALCEV V TOVARNIŠKIH GLASILIH

V zadnjem času sem imel priložnost prebirati veliko tovarniških glasil. Naj bralci že takoj na začetku vedo, da ne mislim ocenjevati kvaliteto teh časopisov. Želel bi nanizati le nekaj misli, ki so se mi porajale ob branju tovarniških glasil.

Opazil sem, da članke prišpevajo v glavnem člani strokovnih služb, kar je seveda prav v redu, saj le ti lahko boljše marsikaj o dogajanju v podjetju, o perspektivah temeljnih organizacijah, o težavah. Lahko sem tudi ugotovil, da so ti članki dovolj poljudno strokovno naglašeni in očitno od odvečnih tujkah lahko odpade.

Toda vsem časopisom, ki sem jih primerjal je skupno to, da se neposredni proizvajalec, delavec iz proizvodnje zelo malo oglašja, da se zelo malo poslužuje svojega glasila, da ga sprejema nekako nezainteresirano. To sem posnel v razgovoru z nekaterimi, ki so zamahnili z roko, češ, to je nepotrebno.

Menim pa, da smo mi vsi tisti, ki se premalo zavedamo, da je tovarniško glasilo — glasilo nas vseh, da je naše najbližje sredstvo obveščanja. V nas je še vedno prisotna mi-

selnost, kot npr. tudi za osebnih dohodke, da nam vse to kroji nekdo od »zgoraj«, ne zavedamo se, da imamo mi sami v rokah »platno in škarje«. Zato lahko tudi ugotovimo, da nosimo samo posledice, ker se ne poslužujemo sredstev obveščanja.

Ker se ne poslužujemo sredstev obveščanja, ki so namenjena nam vsem (saj pa končno tudi niso zastoj), se s tem že delno avtomatično izločimo iz samoupravnega odločanja. Ne zasledujemo svojega glasila, znano nam ni marsikaj, marsikaj v resnici tudi ne razumemo, razumemo napačno, zato zaidemo v zgrešeno kritiziranje, ki ne vodi nikamor. Prispevati zaradi tega ne moremo nič koristnega niti skupnosti v prid, še manj pa lahko odločamo. Obveščeno je namreč tudi neke vrste orožje, ker kdor je obveščen, je pripravljen, ve, kje je izvor krivice, kje so viri napak. Molčati pa pomeni pristati na prav vse, kar je narobe, pa seveda nositi tudi posledice.

Priznam, da se le redki radi oglašajo k besedi pri različnih sestankih. Tudi sem že ugotovil, da je njegovo vprašanje že bilo pojasnjeno v gla-

silu. Morda ga ni prebral, morda tudi ni razumel. Vendar eno bi lahko prav gotovo storil: poslal bi pisмено vprašanje, predlog, zahteval pojasnilo. Do tega ni samo upravičen, to je tudi njegova samoupravljalška dolžnost, to je njegova dolžnost kot člana kolektiva h kateremu pripada.

Zavest ljudi je pogojena z obveščenostjo in obratno tudi od tega, če jim je ta na razpolago. Pri nas so dani pogoji, da dobi vsak informacijo, razen tistih, ki so po svojem značaju poslovna ali vojna tajnost. Obveščeno oblikuje zavest, zavest pa njegovo obnašanje v družbi, v njegovem odnosu do družbe, pa tudi vloga, ki jo ima v tej družbi.

Danes živimo v sila razgibanem obdobju, sredstva obveščanja so neprimerno bolj dostopna kot pred desetletji. Časopisi, televizija, radio, to so velike tipalke našega oblikovanja, zato nam ne more biti vseeno, kdo in kako vodi ta sredstva. Na razpolago imamo INFORMACIJE ter NAŠ AERO in ti glasili nam bosta dali vse tisto, kar pogrešamo. Na vsako vprašanje bo dan razumljiv, poljuden odgovor iz vseh področij delovanja našega podjetja. Naj ne bo nikogar strah pravopisa, vejic in pik, vse kar je v korist posameznika, bo pojasnjeno.

Kdor ne želi biti imenovan, pač naj v podpisu navede. Anonimnih pisem verjetno v uredništvu naših glasil ne bi sprejeli. Za vsako vprašanje, predlog, mnenje, pritožbo, pa bi se uredništvo verjetno potrudilo in posredovalo ustrezno pojasnilo. Ponavljam: tudi na ta način samoupravljamo, gradimo ne samo boljši jutri, temveč boljši danes. Odrekati se pa pravic, ki izvirajo iz samoupravljanja, pa škodujejo vsakemu posamezniku, skupnosti, pomeni biti cokla našega razvoja, se odrekati dobrin, ki so bile priborjene s tako težkimi boji. Zato naj velja: prečitajte naše tovarniško glasilo INFORMACIJE in NAŠ AERO, povejte vaše želje, svetujte, sodelujte, pomagajte graditi tako glasilo, ki bo res nudilo vsakemu nasvet, pojasnilo, obvestilo.

Prejeli smo...

Zopet se nam je oglašil naš nekdanji sodelavec tov. Janko Martinović, ki nam je poslal enega izmed svojih spominov na poveljna leta in Aero. Žal tokrat nismo imeli prostora, da bi pismo objavili, vseeno pa se tov. Martinoviću najlepše zahvaljujemo za njegov prispevek.

Uredniški odbor

1. maj, praznik vseh delovnih ljudi je pred nami. Nekateri ga bodo preživeli tako, drugi drugače. Nas pa je tokrat zanimalo delo. KAKO CENI TVOJA OKOLICA TVOJE DELO?, to je bilo vprašanje, ki smo ga člani uredniškega odbora zastavili nekaterim članom in seveda tudi članicam Aera!

Alenka BOŽNIK — tajnica:

»Mislim, da so z mojim delom zadovoljni. Moje delo ni takšno, da bi se dalo oceniti. Nisem še slišala, da kdo z mojim delom ne bi bil zadovoljen. Sicer pa smo ljudje danes takšni, da redko koga pohvalimo!«

Franjo RADOHA, voznik nakladnega stroja Volvo MB:

»Ker je stroj razbremenil človeka določenih fizičnih del, s tem pa se je zmanjšalo tudi število fizičnih delavcev, so člani kolektiva z mojim delom zadovoljni, vendar sam nisem zadovoljen z višino osebnega dohodka glede na mojo izobrazbo, delovne izkušnje in stalnost zaposlitve v tovarni, kjer sem že 20 let na zahtevnejših proizvodnih delovnih mestih.«

Marija HORVAT, odvijalka amor papirja:

»V obratu barv za krajši čas ni bilo dela in sem bila razporejena v obrat jasnit za odvijalko amorja.

S tem delom sem zelo zadovoljna iz dveh razlogov, to je ker lahko sedim — bolne noge — ter da lahko presegam norme. Delo mi gre lepo od rok in ga opravljam z veseljem. S sodelavkami se razumem in zaradi tega nimam kakšnih posebnih težav.

Veseli pa me, da so v TOZD Kemija postali pozorni do mojega dela. Novice TOZD Kemija so zapisale, koliko presegam, ravno tako pa je bilo zapisano v Informacijah podjetja.

Letos odhajam v pokoj in mi bo to poslednje leto dela v podjetju ostalo v lepem spominu — ali kot pravi pregovor — konec dober vse dobro.

Marjan VREČAR, impregnator I. v obratu impreg. papirjev:

Mislim, da je na splošno gledano moje delo, kakor tudi delo mojih sodelavcev v oddelku, premalo cenjeno. S strani strokovnih služb in vodstva obrata je cenjeno dovolj, ker le-ti poznajo zahtevnost impregniranja. Ostali sodelavci pa nas gledajo malo postrani, ker smo vedno umazani in prepoteni. Prav zaradi te umazanije in slabega zraka, se ne bi več odločil za to delo.«

(Nadaljevanje na 9. strani)

Naš intervju

Tokrat vam bomo v tem članku predstavili dva pripravnika. Osebe, ki končajo srednjo, višjo ali visoko šolo in si prvič pridobijo lastnost delavca v združenem delu ter kot začetniki še nimajo praktičnih izkušenj za delo v svoji stroki in poklicu, so na delo razporejeni kot pripravniki. V času pripravniške dobe si pridobivajo izkušnje in se usposabljaajo za samostojno delo. Vsak pripravnik ima mentorja, ki ga mora strokovno voditi in spremljati ter sproti ocenjevati uspešnost pripravnikovega dela.

Tako pravi 56. člen samoupravnega sporazuma o izobraževanju delavcev, o pripravništvu in štipendiranju. Sporazum seveda še natančneje določa naloge pripravnika in mentorja in rešuje še druga vprašanja s tega področja.

Zanimalo me je, kako ocenjujejo ta čas uvajanja in pridobivanja izkušenj pripravniki sami. Pogovarjala sem se z dvema — prvi je šel na začetku svoje pripravniške poti, drugi pa jo pravkar uspešno zaključuje.

MILAN STVARNIK, grafični inženir, pripravnik za delovno mesto tehničar, v službi operativnega razvoja:

»Delam šele tri mesece, tako da še nimam vpogleda v moje celotno bodoče delo. Začel sem po informativnem programu, se pravi, da sem se najprej seznanil z organizacijo podjetja, samoupravnimi akti in delom samoupravnih organov, načinom informiranja naših delavcev; ogledal sem si druge naše temeljne organizacije, njihove obrate, službe s katerimi bom sodeloval in podobno. Samo v TOZD Medvode še nisem bil, šel pa bom tja ob prvi priliki. Ves ta del programa, ki sem ga že v celoti zaključil, sem opravil pod vodstvom svojega mentorja, ki mi pomaga in svetuje tudi pri mojem delu. S posebno pozornostjo sem se seznanjal z organizacijo poslovanja naše službe, seveda pa še sproti spoznavam način dela ob delovnih nalogah.

Informativni program se mi zdi v redu, le za ogled TOZD je en dan premalo. Med delom sicer kontaktiram z drugimi službami in oddelki, tako da se še naknadno seznanjam z organizacijo teh služb in njihovimi nalogami, mislim pa, da bi lahko več časa določili za ogled v samem programu. Zdaj že opravljam tekoče naloge iz programa dela naše službe. Nekatere naloge rešujem popolnoma samostojno, pri drugih pa mi pomaga in me vodi moj mentor. To, kar delam kot pripravnik, bom delal tudi kasneje, seveda z več odgovornostmi. Čutim, da mi pač manjka prakse, to pa prinese čas. Delo me veseli, zanimivo je, naloge so pestre, pogosto sodelujem z drugimi delavci v TOZD in tudi izven njega.

Pripravniška doba — 9 mesecev — je kar dolga, zdi se mi pa, da za moje delovno mesto ne bo preveč, ker je delo takšnega značaja, da se ne moreš na hitro vpeljati. Prav je, da dobim naloge, ki jih prinaša vsakodnevno delo, ker se tako najhitreje vključujem v redno delo in v kolektiv.

Povprašala sem za mnenje tudi njegovega mentorja, tovariša Jenka, ki tako skrbno vodi pripravnika preko prvih začetniških težav. Zelo pohvalno se je izrazil o svojem varovancu, če ga lahko tako imenujem, češ da hitro sprejema čisto praktične rešitve, ki mu jih šola ni dala. Vsake naloge se loti z resnostjo, zato je pri svojem delu že dokaj samostojen in uspešen. Tovariš Jenko je poudaril, da je velika vrzel pri uvajanju pripravnika — premalo dodatnega strokovnega izpopolnjevanja. S tem je mislil na ogled drugih tiskarn, obratov sorodnih panog, razstav, na pomanjkanje strokovne literature, ki je služba nima; tisto malo kar je je na razpolago, pa je v nemščini. To velja za celotno službo, ki bi se morala sproti seznanjati z novostmi doma in po svetu, spoznavati nove tehnične materiale in podobno. Seveda je težko izpopolnjevanje povezano z velikimi stroški in tu se zatakne. Sicer pa je kot mentor z delom pripravnika zadovoljen in upam, da bo služba dobila dobrega in prizadevnega tehnologa.

METKA FEUŽER, socialna delavka, pripravnica za delovno mesto referent za splošne posle (TOZD Kemija Sempeter).

Vaše pripravništvo gre h koncu. Kako ocenjujete svoje delo zdaj, ko je za vami devet mesecev začetniških težav in uspehov?

»Delovno mesto, na katerega sem bila razporejena kot pripravnik, že dalj časa ni bilo zasedeno, zato sem morala poprijeti za delo kar takoj na začetku. Pred mano so naloge referenta za splošne posle opravljal različni ljudje, poleg svojih rednih nalog, ker je pač najnujnejše s tega področja moralo biti opravljeno. Tako sem potem tudi prevzela delo od več sodelavcev. Začetek ni bil lahek, v pomoč pa mi je bilo dejstvo, da sem poznala delavce splošnega sektorja in njihova delo, ker sem tam pripravljala diplomsko nalogo.

Moje delo je take narave, da zahteva precej sodelovanja ravno s splošnim sektorjem. Ob tej priliki bi se rada zahvalila tovarišici Podgornikovi, ki je bila moj mentor in mi je bila v pomoč pri vseh nalogah. Kljub veliki obremenjenosti si je vedno vzela čas zame in mi svetovala.

Informativni del programa, ki ga opravijo vsi pripravniki, sem torej opravljala mimogrede, ob delu, ker zaradi razlogov, ki sem jih že navedla, ni bilo časa, da bi se mu posvetila z večjo pozornostjo. Kljub temu sem ga skoraj v celoti izpolnila, čaka me še ogled TOZD Medvode. Ostale naše temeljne organizacije pa poznam že od prej, ko sem kot študentka imela obvezno praktično delo v Aeru. Z razmerami in organizacijo dela v naši temeljni organizaciji sem se seznanjala bolj podrobno že na začetku pripravniške dobe, pa še kasneje sproti. Na informativni del programa bi pripomnila, da bi naj bilo bolj poudarjeno področje dela, za katerega se pripravnik uvaža in ga bo kasneje tudi opravljal. Ne zdi se mi prav, da je za vse pripravnike enak.

Delo mi je všeč, čeprav sem se pripravljala za čisto drug poklic. Pri študiju smo več časa posvetili kadrovanju, socialni problematiki, kar mi koristi, saj sodelujem tudi na tem področju, manj pa sem spoznala samoupravno organiziranost in delo samoupravnih organov s tem sem se skoraj v celoti seznanjala v času mojega pripravništva. Menim, da je pripravniški staž potreben za vsakega začetnika, saj je to čas prilagajanja, seznanjanja z delovno organizacijo in konkretnim delom na delovnem mestu; več pa tudi na koga se lahko obrneš po pomoč kadar je potrebuješ.

Pa še njen mentor, tovarišica Podgornikova: »Z njenim delom sem zadovoljna. Prizadevna je bila in tudi dokaj uspešna, če upoštevamo, v kakšnih pogojih je začela. Za njo nikakor ni bilo lahko, ker je morala začeti z delom pravzaprav kar prvi dan. Delo jo je že čakalo. Tovarišica Feužarjeva ni edini pripravnik, ki ni imela časa za organizirano uvajanje, zato bi rada povedala, da smo do takih pripravnikov nekako krivični. Pripravnik naj bi praviloma začel delati po informativnem delu programa, nadaljeval pa po strokovnem delu programa, ki ga pripravi služba za svojega pripravnika. Takšno uvajanje bi bilo gotovo lažje za pripravnika, pa tudi bolj uspešno. Zal pa vas včasih razmere prisilijo, da začne pripravnik z delom, ki ga zahteva delovno mesto že takoj na začetku pripravniške dobe namesto na koncu. Takemu pripravniku smo dolžni vsaj malo več pomoči in pozornosti«.

M. T.

Dopisujte v Naš aero

Mala anketa

(Nadaljevanje z 8. strani)

Rado ČEPIČ — belilec celuloze:

»To je vprašanje, s katerim se srečujemo vsak dan — več ali manj. Vsakdo izraža svoje subjektivno gledanje na procese, ki se dogajajo. Mislim, da se je od tedaj, ko sem se zaposlil (1964. leta) marsikaj spremenilo — v tehnologiji, v pogojih dela... Naša mentaliteta pa se ni spremenila, saj še danes ljudje grozijo svojim otrokom: »Če ne boš priden, boš papirničar!« Že to kaže na to, da nekako omalovažujejo gledajo na nas. Vendar pa bi v vrstah papirničarjev še kako potrebovali mlade, šolane papirničarje. Tudi sam sem sedaj razdvojen med šolo, službo in dom. To pa, da mi tovarna omogoča šolanje, je pozitiven odraz okolja, v katerem živim.

Poslovalnica Beograd

(Nadaljevanje z 9. strani)

mali so zaključni račun za leto 1976), koliko je predvideno novih zaposlitev za njihov obrat, kdaj bo delo njihovega prodajnega referenta izenačeno z delom samostojnega referenta v komerciali,

Mi, ostali v Aeru bi morali zanje pokazati večje zanimanje, kljub razdalji, ki nas ločuje. Morda potem Vule sam sebe ne bo imenoval »težki« referent ampak samostojni referent prodaje, morda potem delavcu, ki dnevno preloži 40 ton robe ne bo potrebno več poudarjati:

»Če je povsod tako — v redu! Vendar ni prav, da je neke preveč! Če je možnost, da tudi v Celju v skladišču toliko delajo kot mi, potem mi to dokažite, pa bom brez premisleka delal, pa tudi če od utrujenosti padem po tleh in se nikdar več ne poberem!«

J. Z.

Če boste tokrat prebrali to rubriku, boste videli, da je danes malo spremenjena. V njej vam predstavljamo le enega človeka in njegov poklic.

Zastopnike Aera, ki delajo v prodaji tako grafičnih kot kemičnih proizvodov, malo poznamo, zato bi vam želela takrat predstaviti enega izmed njih.

— Prosila bi vas, da mi na kratko opišete, kakšno delo opravljate kot zastopnik?

»Moj posao je opširan. Ja ne prodajem samo artikla. Tako primam narudžbe, dajem cene, usklađujem tehničke mogućnosti, zahteve tržišta, delimično obrađujem tržište, držim kontakt između prodaje i kupaca. Da vam malo detalj-

slovicu: dobar glas daleko se čuje a loši još dalje. I kad je zadovoljnih deset kupaca a jedanajsti nije, ponajviše će se čuti onog jedanajstog.«

— Mogoće imate ob delu kakšen hobi?

»Pa znate kako je. Mnogo sam na putu. Kad se vratim radim i kod kuće. Obradim tržište, jer ako nešto propustim može nastati prilična šteta, moram znati potrebe tržišta, uređujem dokumentaciju. Tako ostaje malo slobodnog vremena pa se uglavnom bavim »bežanjem« iz Beograda. Tako se udaljim od svih problema i malo prošetam u prirodi.«

— Mogoće kakšen poseban događek iz vašega dela?

»Mnogo sam na putu zato ponekad »nosim i glavu u tor-

bi« kako se kaže. Tako sam npr. prošle godine naletio na jedan kamion od 8 tona. Udarilo je malo iznad moje glave tako da sam imao sreću pa sam izašao samo sa nekoliko ogrebotina.«

— Imate mogoće za prihodnost kakšne posebne načrte?

»Za sada još ne. Ali mogu da kažem, da je ovo posao koji prilično zamara, moraš stalno da juriš normu, stalno si na putu, radiš danima neprekidno. Ovim poslom ne možeš da se baviš u nedogled. Ali za sada još neću da menjam ovaj posao!«

— Za enkrat hvala lepa, tov. Milovanović, želim vam dober posel in veliko sreče na poti.

Janja Završnik

»Da, da, prvo narudžbo možemo ispuniti već kroz tri nedelje!« (Morda je zopet sklenjena nova kupčija).

To je DRAGOSLAV MILOVANOVIC, zastopnik u prodaji grafičnih proizvodov, kjer se v glavnem ukvarja s prodajo samolepilnih etiket. V poslovalnici Beograd je predsednik zbora delavcev, pred kratkim je bil sprejet v ZK.

Ker sva se pogovarjala v srbskem jeziku, bo tudi ta članek napisan v srbskem jeziku. Zdi se mi, da lepše zveni, pa tudi besede same so mi bolj obležale v srbskem jeziku.

— Sam, Dragoslav Milovanović pa se je predstavil takole:

»Rođen sam u Kragujevcu 1948. godine. Završio sam srednju stručnu školu. Posle škole zaposlio sam se kao demonstrator jasnita, 1969. u Aeru, a posle sam nastavio, 1974. godine, kao zastupnik grafičkih proizvoda. Sada prodajem samolepljive etikete. Oženjen sam, živim u Beogradu, imam jednog sina, drugo dete je na putu, žena je bez posla, jer ga ne dobije u Beogradu. Eto to bi bila za sada neke vrste moja 'lična karta'«.

nije opišem svoj rad na obrađi tržišta. Etikete, koje prodajem još su uvek neke vrste nov proizvod. Ljudi još ne znaju mnogo za njih na teritoriji koju obrađujem. Kad dođem moram da obratim njihovu pažnju na to. Mnogi još rade po starom, još su konzervativni pa hoće prvo, da vide cenu, kad saznaju, da je skuplje, neće da prime robu pa moram da jih ubeđujem.«

— Imate pri svojem delu kakšne probleme?

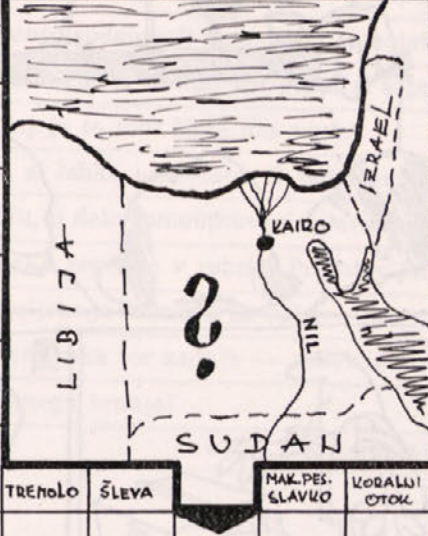
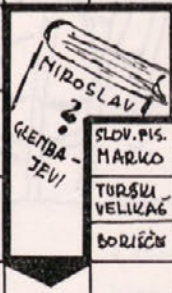
»Ima problema, svakako da jih ima. Najčešće su rokovi, nepridržavanje rokova, jer ne dobavimo naručenu robu u roku, za koji smo se dogovorili, osim toga je i naša konkurencija više puta fleksibilnija kao mi, brže se prilagođavaju. Više puta nedostaju i materiali, sve više se izvozi pa nedostaje robe na domaćem tržištu. I želje kupaca ne mogu uvek ispuniti. Sad još ispunjujem narudžbe iz meseca decembra (v februarju — op. avt. čl.). Tako mi se događa, da stranke prosto lažem a to nije dobro. Jer znate onu po-

OZD AERO: — "Ne jokaj, ljubice! Najprej moram poskrbeti še za njo, potem pe — upajmo — prideš končno tudi ti na vrsto!" —

/Lo/

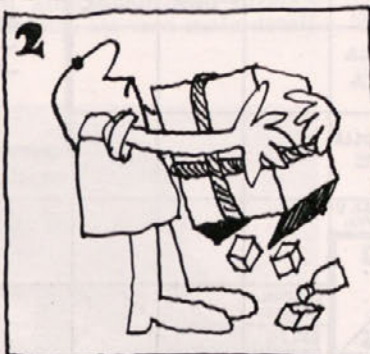
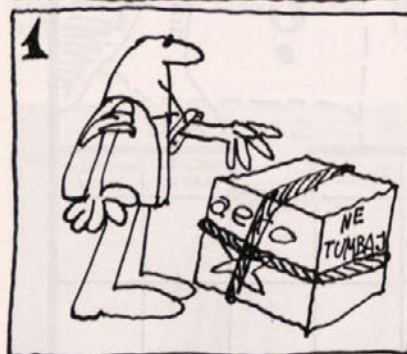
Nagradna križanka

	HUMUS	LIVADA	ZGIB TRAVNIJE	ISLANSKI NASLOV ZA PRINCE	REKA V SZ	OSEBNI ZAIKNEK	MESTO IN JEZERO V S.ITALIJI	OSKAR DANON	PRITRDILNICA	
KOM. PARTIJA JUGOSL.	SPREHOD NINE DAL KALCIJEV KARBONAT									
VRSTA ZAPONKE NA VZMET								ZDRAVLJEVJE BOLEZNI	KROKOPILU PODOBELJ PLAZILEC	
DEL ROKE			RADIJ			GRŠKA ČRKA				
SKUPINA PTIC			PRIPADNIK SLOVANOV	OSEBNI ZAIKNEK	TRST	ODPOSLA -NEC				
 GERMANIJ	ŽIVILO	GRŠKA ČRKA	POZELENJE			POVRZ. V ETIOPIJI				
VRSTA VETRA V AZIJI					TONJE PAVCEK	SKUPNA STROJEV DELEC NATEBIJE				
OKRASNI KAMEN, VRSTA KALCE-DOMA				HEVNUICA				ALKOHOL. PIJAČA		
PRISTOR ZA PREDVAZANJE FILMOV			TEK					POZIV SAMI SEV. AMERIŠKIH INDIJANCEV		
KAZAŠKI POGlAVAR						PREPIŠKI VOLK V S. AMERIJI			TELEVI-ZIJA	KOZAŠKI VLADAR
1000 kg	TELESKE VAZE ZA KREPITEV TELES	VRSTA VRBE	PLOD OLJKE			VRSTA LIKEQJA			POLDRAG KAMEN	SMUČAR. KLUB RODNEY LAVER
NIZTRUKOV NA VRVICI					IRIDIJ	ČAS MED SLOVNIH ZAHODOM IN VZHOD.	GLAVNO MESTO GANE	VEČJI ČOLLS		
OGRINJALO								VEŽNIK		
RAVER			ODVODNI KANAL ZA OD-PADNE VODE	TERMIN VERDIJEVA OPERA				TURŠKI VELIKAŠ BORISČ	IZRASTEK NA GLAVI	ZDRAVI-LIČJE OB JEZERU LAGO NAČI ORE
MISI PODOBNA ŽIVAL					SESTAVNI DEL BESEDE TELUR			ZDRAVA ZENLJEVID		
MINERAL INENOVAN PO HIBISU PRI BEOGRADU						OTOK MED ŠKOTSKO IN IRSKO POGREŠT PLOČ		SLIKAR ARZENKEK		
NATRIJ		ZVIŠANJ PODOSTOR V GLEDA-LIČJU					ZMREZVANJE NA VODA PODOČAJ PRI ŠAHU		KRATKA AMERIŠ-KIN STANDARD	
GAPOLINIČ		AUTOM AEVERC	ARABSKI ZREBEC		SPORUJE V ITALIJI	POVRZAJ. KONITE			SPAUZE	VZDEVEK EISENHOF-VERZA
KROVNA PLOŠČA NAD KAPITELON STEB				PEČINA					SOZAUER	
PREČKA NA KOZOLCU				BORZHO PODOČILO O TEČAJIH					NABOŽNA PODOBA	
							SESTAVL. AS		ŠAHOVSKA FIGURA	

Rešitve nagradne križanke pošljite do vključno 4. junija 1977
na naslov Uredništvo Naš Aero, Čuprijska 10, 63000 Celje, s
pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

NAS AERO je glasilo Aera, kemične, grafične in papirne industrije Celje. Urejuje uredniški odbor: KITAK Stane, ROVERE Dora, DOVC Karmen, KORENT Janez, LEDNIK Marjan, MARVIN Karlota, BOZIC Rudi, DORNIK Karlota, ROBAS Cvetka in TAJHMAJSTER Marija. Glavni in odgovorni urednik MARULEC Marija. Uredila ZAVRSNIK Janja. Tiska: Tiskarna Aero. Za tiskarno: VRACUN Drago. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, št. 33-316/73, je NAS AERO oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

„TOVARIŠI! PREDLAGAM, DA SE TRG
V KONGRESA PREIMENUJE V TRG I. DEGRE-
SA PO DEGRESIVNI LESTVICI, OSVOJENI
V TOZD GRAFIKA!”

Utrinki

Človek je obrekljivo bitje. Ne obrekuje samo prijatelje, tovariše, šefe in direktorje. Če hoče kak primer posebej pona-
zoriti, se posluži primerjav. Npr. pijan kot krava. Pa je vendar
krava tako redkokdaj pijana! Ali: počasen kot polž. In ta pre-
naša svojo hišico, nam pa že dela navadna omara težave, kadar
jo premikamo po stanovanju, po pisarni ali pa pri selitvi. No,
imamo še bolj sodobne primerjave. Na primer:

- zanimiv kot uradni list
- simpatičen kot davkarija
- duhovit kot televizijska reklama
- koristen kot simpozij
- star kot naše cene
- razumljiv kot referat
- resničen kot 1. april
- olikan kot sosedovi otroci
- jasen kot statuti, pravilniki in organizacijske sheme
- zabavno kot iskanje stanovanja.